

Összefésülő rendezés Edényrendezés Radix

ADATSZERKEZETEK ÉS ALGORITMUSOK
10. GYAKORLAT

Ismétlés

Definíció: *Helyben rendező egy algoritmus, ha a bemeneti adatokon kívüli memóriaigénye konstans.*

Tehát nem másolja a rendezendő sorozatot vagy a részeit, hanem a meglévő memóriaterületen belül rakja az elemeket.

Összefésülő rendezés

MERGESORT

Összefésülő rendezés (Mergesort)

Alapelvek:

- A 0 vagy 1 elemű sorozat mindig rendezett
- Két rendezett sorozatot könnyű összefésülni

Az algoritmus:

- Elfelezzük a bemeneti sorozatot
- A két felét rekurzívan rendezzük
- Összefésüljük a rendezett részsorozatokat
- Amint 0 vagy 1 hosszúsághoz értünk, a részsorozataink már rendezettek, összefésüljük őket

Összefésülő rendezés (Mergesort)

Hasonlít a gyorsrendezéshez!

Igen, de:

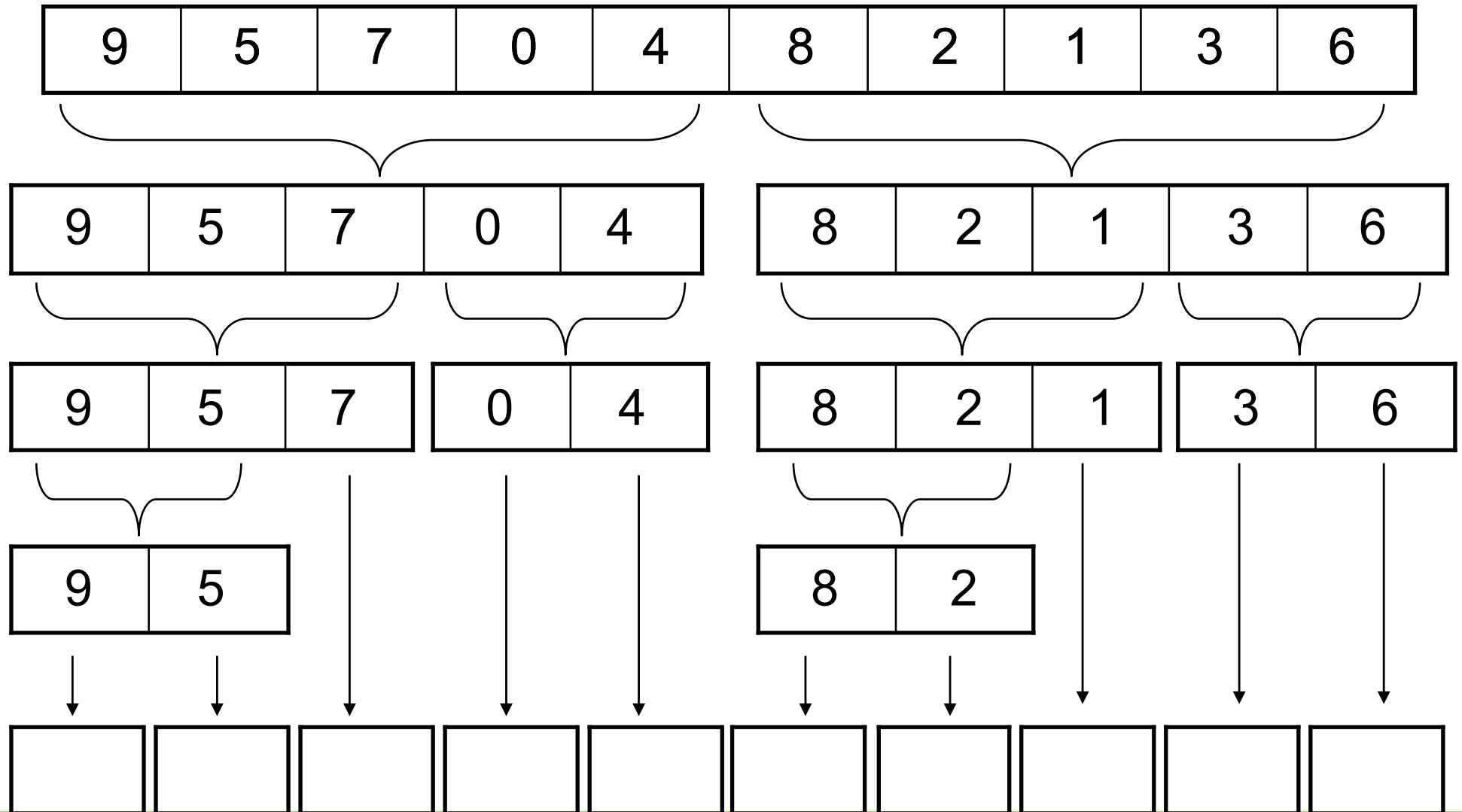
- Nem kell pivotot választani
 - Garantáltan félbe vág
 - Így nem is lehet rossz pivot-választással „elrontani”
- Cserében nem helyben rendez

Legrosszabb esetben is $O(n \log n)$.

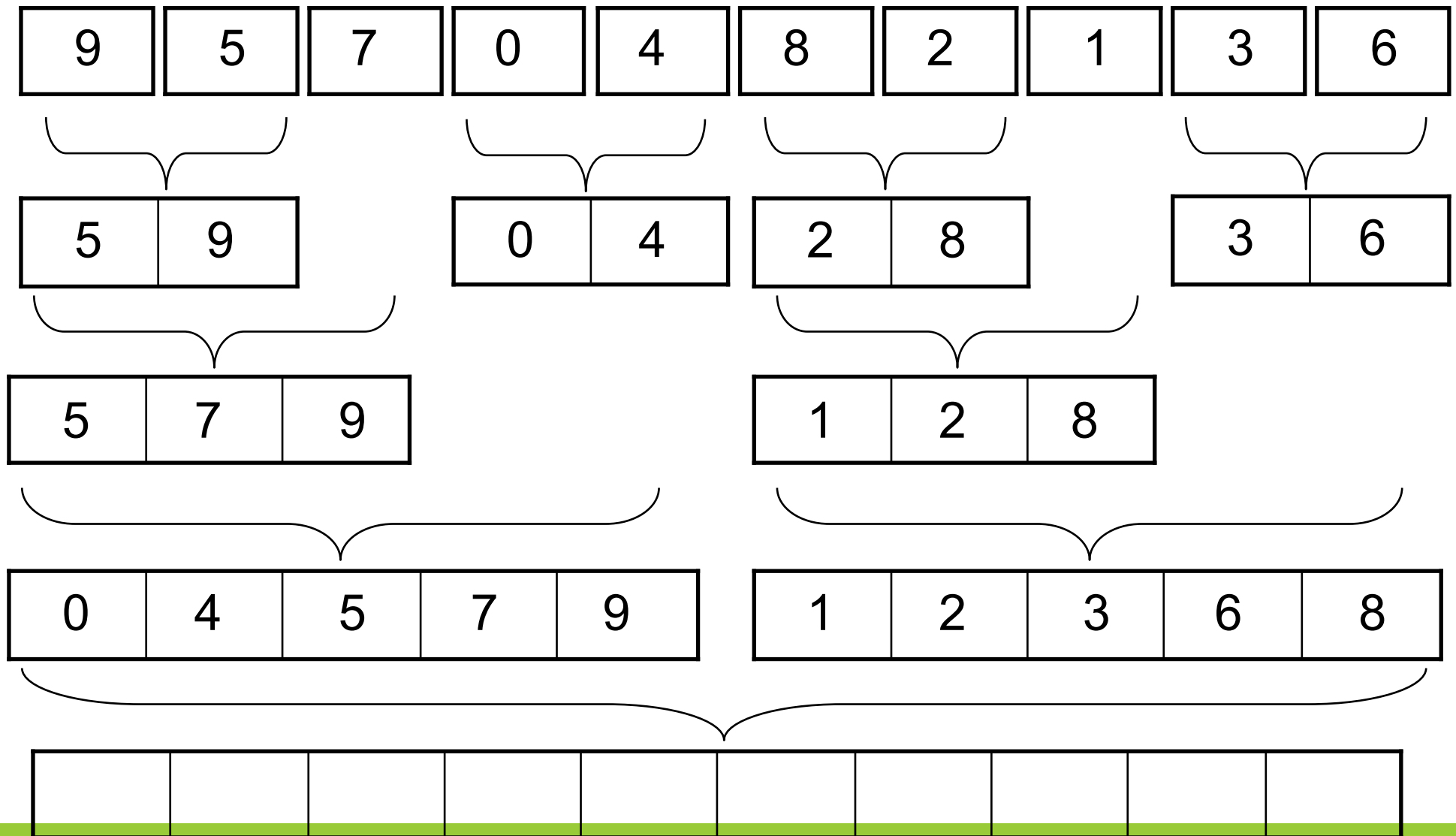
Helyes implementációval stabil rendezés.

Megfelelő implementációval helyben rendez (de most nem ezt vesszük).

Szeletelés szemléletesen

Összefésülés szemléletesen

Feladat

Kódoljuk ezt le!

- Készítsük el a merge függvényt,
- majd írjuk meg a rendezést!

Leszámláló és Edényrendezés

BUCKET SORT

Leszámláló rendezés

Előadáson beláttuk, hogy összehasonlító rendezés nem lehet gyorsabb, mint $O(n \log n)$.

Az edényrendezés időigénye $O(n+k)$, tehát nem lehet összehasonlító rendezés.
(k -t lásd később)

Akkor hogyan működik?

Leszámláló rendezés

Tegyük fel, hogy a bemeneti sorozat értékkészlete véges.

- Pl. csak 0 és 10000 közötti számok lehetnek benne

k legyen a lehetséges értékek száma.

Lefoglalunk egy k elemű t tömböt.

Mindegyik elemet betesszük a megfelelő sorszámú „edénybe”.

A t tömböt a bejövő értékekkel indexeljük, ez konstans idejű \Rightarrow nincs összehasonlítás.

Leszámláló rendezés

Ha minden értéket beolvastunk, végigmegyünk a t tömbön és kumulatíván összeadjuk az edények méreteit. Végül a bemeneti tömbön újra végig menve az edények kezdő indexei segítségével (és azokat inkrementálva) feltöltjük az eredmény tömböt.

A teljes rendezés tehát csak végigiterálás két sorozaton: a bemeneten és az edényeken.

A sorozat n elemű, a tömbünk k hosszú, így a teljes rendezés $O(n+k)$ futásidejű komplexitású.

Amire viszont figyelni kell, hogy a memóriabeli komplexitása: $O(n+k)$, szemben az eddig tanult összehasonlító rendezések $O(n)$ komplexitásával.

Rendezés egész számokra

A legegyszerűbb eset: egész számok 0-tól k -ig

A t tömb elemei számlálók: hány darab volt az adott számból?

Eggyel bonyolultabb: egész számok a -tól $a+k$ -ig

Az indexelést arrébb kell tolni a -val

Edényrendezés

Következő szint: Összetett objektumok rendezése

Számon kell tartani az objektumokat: legyenek az edények sorok!

Az adott objektumot mindig a megfelelő edénybe tesszük, a végén végigmegyünk az edényeken, és mindegyikből kivesszük a benne található összes objektumot.

Melyik a megfelelő edény? Kell egy függvény, amelyik mindegyik objektumból egy számot képez, és ezzel indexeljük az edényeket (Eddigi rendezések során csak relációkat vizsgáltunk!). Ennek a függvénynek azt kell tudnia, hogy ha a rendezési elv egy objektum nagyobb, mint a másik, akkor a belőle képezett szám is legyen nagyobb, mint a másiké. Ha egyenlők, akkor tartozzon hozzájuk ugyanaz a szám (monoton függvény).

Ez a függvény a *kulcsfüggvény*.

Rendezés objektumokra

Például: Car objektumokat szeretnénk rendezni, a numberOfDoors mezője alapján, növekvő sorrendbe. Ekkor függvénynek megfelel egy olyan, amelyik a numberOfDoors mezőt adja vissza

Azért előnyös, hogy ha FIFO adatszerkezetet (sort) használunk edényként, mert ekkor a rendezés szerint egyenlő objektumok megőrzik eredeti sorrendjüket: *stabil rendezés*.

Funktorok

Annak érdekében, hogy ugyanaz az edényrendező algoritmus többféleképp is tudjon rendezni, érdemes a kulcsfüggvényt paraméterként átadni neki. Ennek egy technikai megvalósítása a *funktor*.

A funktor egy olyan osztály, amelynek meg van valósítva a zárójel operátora. Jelen esetben egy számot kell visszaadnia:

```
class KeyFunction {  
public:  
    int operator () (const Car& car) {  
        return car.numberOfDoors;  
    }  
};
```

```
template<typename T, typename Keyfun>  
void bucketSort(T vec[], size_t size, Keyfun f) {  
    //...  
}
```

Edényrendezés – folytonos eset

Még bonyolultabb: folytonos adatok rendezése

- Pl. valós számok, vagy valós számokra leképeződő objektumok

Ekkor az edényeink intervallumokat jelölnek

Az edényeink lehetnek láncolt listák

A listákban beszúrásos rendezéssel (insertion sort) tartunk rendet – vagy a végén egyéb rendezővel.

Ekkor már nem garantált az $O(n+k)$ futásidő, okosan megválasztott intervallumokkal el lehet érni viszont, hogy ennyi legyen az átlagos futásidő.

Feladat

Írjunk egy edényrendezést egész számokra!

Írjuk meg úgy, hogy működjön tetszőleges típusra, és átadható legyen neki egy funktor, ami a kulcsfüggvényt határozza meg!

Edényrendezésnél megfontolandó

Általában nem találkozunk végtelen adatsorral, tehát az értékkészlet mindig véges, mégsem használunk mindig edényrendezést.

Ha az adatok nagyon szétszórva helyezkednek el, mondjuk egy 10000 hosszú intervallumon 10 darab, akkor feleslegesen sok memóriát használnánk el, és időben is lehet túl sok lefoglalni és iterálni.

Akkor érdemes tehát használni, ha az adatok az intervallumon elég sűrűn laknak.

Radix rendezés

Radixrendezés (Radix sort)

Tegyük fel, hogy nem tudunk az objektumainkhoz rendezéstartó módon egész számokat rendelni.

- Pl. szöveg típus

Tudunk viszont egy egészekből álló összetett kulcsot gyártani.

- Szöveg típus esetén karakterkódok sorozata

Ekkor lexikografikusan rendezünk: ha különbözik, akkor az első kulcs (karakter): k_m alapján, ha az első kulcs (karakter) megegyezik, akkor a második kulcs (karakter): k_{m-1} alapján, ha az is megegyezik, akkor a harmadik (k_{m-2}) alapján, stb.

Radixrendezés (Radix sort)

A rendezés megírása során azonban visszafele gondolkozunk!

- Először edényrendezzük k_m szerint.
- Aztán edényrendezzük k_{m-1} szerint. Az edényrendezés konzervatív, tehát ez megtartja a k_{m-1} szerinti sorrendet.
- ...
- Végül k_1 szerint is rendezzük.

Például: rendezzünk dátumokat (év,hó,nap)! A gondolatmenet alapján, először rendezünk a napok szerint (k_3). Majd rendezünk a hónapok szerint (k_2), ekkor ugye ha a hónapok megegyeznek, a napok különbsége számít (mivel a rendezés konzervatív). Végül rendezünk év (k_1) szerint. Ekkor alapján az évszám különbsége dönt (amelyik dátumnak későbbi évszáma van, az későbbinek is számít), hiszen ez alapján rendeztünk utoljára, viszont egyezés esetén a hónap számít, hiszen előtte az alapján rendeztük. Ha a hónap is megegyezik, akkor számít a napok szerinti rendezés.

Feladat

Írjuk meg a radix rendezőt dátumokra!

Gyakorló feladat G10F01

Implementáld az előadáson tanult leszámítási rendezést int-ekre!

Gyakorló feladat G10F02

n darab egyenletesen eloszló pont a síkon, az egységkörön belül x és y koordinátájukkal van megadva. Rendezd ezeket az origótól való távolságuk szerint növekvő sorrendbe edényrendezés segítségével!

Gyakorló feladat G10F03

Írj egy olyan radix rendezést, amely tetszőleges (akár különböző) hosszúságú szövegeket rendez sorba!

Gyakorló feladat G10F04

A felhasználótól kérd be: n , min , max

Generálj egy n hosszú random sorozatot min és max közötti elemekkel!

Rendezd az eddig tanult rendezőkkel és hasonlítsd össze a futásidejüket!

Az összehasonlításos rendezőnél számold meg az elemek közötti összehasonlítások számát!

Gyakorló feladat G10F05

Egy hangeszközt a következő formátumú bemenettel tudunk vezérelni: egy sorban egy időpont van mikroszekundumban, egy utasítás: KI vagy BE, illetve a hang frekvenciája, szóközzel elválasztva (a számok egészek). Egy ilyen sor a megadott frekvenciájú hangot a megadott időpontban ki- vagy bekapcsolja.

Készíts programot, amely több szólamot össze tud egyé olvasztani! Kérd el a felhasználótól a szólamok fájljainak nevét, és írd ki az eredményt ugyanebben a formátumban a megadott fájlba!

Készítsd fel a programot, hogy képes legyen 1000 szólamot, egyenként 1000000 paranccsal feldolgozni!

Házi feladat G10HF

Hozz létre egy adatbázist, melyben a galaxisunkban lévő csillagokat tárolunk nevük (string 5-10 karakter közt), távolságuk (4 és 80000 közt, egész szám) és osztályozásuk szerint (O,B,A,F,G,K,M) tárolunk.

Szűrj be az adatbázisba 1000 véletlen rekordot, majd készítsd el a következő rendezéseket:

- Távolság szerint (radix)
- Osztályozás szerint (edény), azon belül pedig távolság szerint